chattà.ch

I manca la cifra concreta quants che dastgan vegnir

Propostas co diriger l'immigraziun èn sin maisa – tge di la pps?

CUN HEINZ BRAND HA DISCURRÌ
CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ Tuns conciliants daudan ins darar da la pps. Surstar far perquai che l'expert da migraziun da la partida Heinz Brand va pli u main d'accord cun la proposta dal cussegl federal co diriger l'immigraziun. Il sulet punct flaivel: I manchia la cifra concreta quants esters che dastan vegnir. Dacurt ha il cussegl federal explitgà co ch'el vul metter enturn l'iniziativa d'immigraziun da massa da la pps. La pld ha communitgà quest'emna ch'ella giavischia enpli ina favurisaziun dals indigens. La discussiun s'intensivescha pia e daventa pli concreta. I fa era prescha: En in onn duessan las leschas appartegnent l'iniziativa d'immigraziun esser adattadas.

Vus vulais che mo paucs esters vegnian en Svizra. Tge avais Vus encunter esters?

Heinz Brand: I na sa tracta betg da vulair mo paucs esters, la finamira è da franar l'immigraziun sin ina mesira supportabla.

Tenor Vus vegni pia tants esters ch'igl è insupportabel?

Il dumber dals esters dals ultims onns surpassa las forzas da la Svizra. Nus avain in'immigraziun netta dad 80 000 persunas ed en tut arrivan radund 180 000 novs esters mintg'onn. Dad integrar tanta glieud na dumogna in pajais uschè pitschen sco la Svizra a lunga vista betg. Da l'autra vart fissi in'illusiun da dir ch'ins stoppia sbassar en in dai l'immigraziun sin 40 000 esters. Ma ins sto finalmain volver il trend e vegnir ad ina mesira ch'ins dumogna.

Dano la clausla da protecziun èsi la dretga via

Sche Vus pudessas metter enturn l'iniziativa tenor Voss gust, co tschappassas Vus en quai?

Jau tscherniss in sistem da contingents sco quai che nus l'avain gì pli baud e l'adattass cun reducir la chargia administrativa da las interpresas per survegnir lubientschas. Jau sun persvadì che quai è la clav per l'avegnir.

Quant auts fissan ils contigents?

Quai dependa da las categorias da lubientscha…

Vus sa nuspis da numnar ina cifra?

Gliez n'è gnanc pussaivel. Quai ston ins definir tenor las categorias da lubientschas e tenor chantuns. Quant auts ch'ils contingents ston esser dependa era dal tempo cun il qual ins vul midar l'actuala immigraziun libra e vegnir tar in sistem cun restricziuns.

Ansant avais Vus ditg ch'ina immigraziun netta dad 80 000 saja damemia e 40 000 fissia illusoric.

I fiss illusoric da vulair cuntanscher en in dai 40 000 persunas, ma guardà sur tschintg u sis onns fissi tuttavia realistic.

Ils contingents lessas Vus fixar en cunvegnientscha cun las differentas branschas da lavur e cun ils chantuns?

En mintga cas. Quai preveda er il cussegl federal. In tal sistem na pon ins betg metter sin via senza resguardar ils chantuns e l'economia.

Duess ins diriger l'immigraziun sulet tenor ils basegns da la fiera da lavur?

Per il solit malcuntent cun la regenza – ma cun la proposta dal cussegl federal co diriger l'immigraziun va Heinz Brand en general d'accord. SO

La fiera da lavur è in criteri impurtant. La cultura u la furmaziun ston ins segir era resguardar. Da reunir famiglias è era giustifitgà, la dumonda là è simplamain: Sut tge cundiziuns e cun tge dumber?

Il princip da favurisar ils indigens, l'uschenumnà Inländervorrang, tge muntada ha gliez per Vus?

Gliez è ina cumponenta impurtanta. I na fa nagin senn d'occupar ina plazza cun in ester sch'ins ha il medem mument avunda Svizzers u esters che vivan gia qua che tschertgan talas plazzas. Oz avain nus millis d'informatichers che dovran lavur e tuttina hai num ch'ins stoppia recrutar informatichers da l'exteriur.

Ins sto volver il trend d'immigraziun

Duess ins pia integrar la favurisaziun d'indigens en la lescha davart esters?

Gea, gliez fissi da far. Avant la libra circulaziun da persunas devi gia la favurisaziun per indigens. I fiss senz'auter pussaivel da puspè integrar quai a moda differenziada en la lescha. Igl è ussa chaussa dal cussegl federal da trair a niz talas pussaivladads. Impurtant èsi cunzunt che las proceduras sajan simplas, transparentas e ch'i giaja dabot: Ils pertutgads ston savair ad uras sch'els survegnan ina lubientscha u betg.

Per esters d'ordaifer l'UE e l'Efta che lessan lavurar en Svizra exista in sistem da contingents. Fiss quest sistem tenor Vus adattà?

Igl è en sasez il sistem da contingents che nus avevan pli baud per tuts esters. Oz n'ha el betg pli questa impurtanza perquai ch'ins l'applitgescha mo pli per spezialists.

Ma tenor Vus fiss quai il vair?

Absolut.

Tge schais Vus da la proposta dal cussegl federal co realisar l'iniziativa d'immigraziun da massa? Tge disturba Vus?

Interessantamain cuntegna la proposta pulit blers elements da las ideas da la pps.

Bun, i sa tracta gea da l'iniziativa d'immigraziun da massa che deriva da la pps.

Gea, ma i dess gea pliras variantas. Tge che ma disturba il pli fitg è la clausla da protecziun. Ils pertutgads na san betg sch'ins ha l'onn proxim in sistem da contingents u betg. Ins vesa numnadamain pir en il decurs da l'onn e tut tenor il dumber d'immigraziun sch'i dat contingents u betg.

I duai dar contingents pir a partir d'in tscherta valur da sava. Las valurs da sava fissan enconuschentas.

Gea, ma ils patruns u lavurers pertutgads na san betg sche questa valur da sava vegniss cuntanschida e sche bain quant auts ch'ils contingents èn lura.

Bun, ma sch'i dess mo contingents – senza valur da sava – na fiss quai gea era betg cler.

Ma pli baud avevan ins tar ils contingents in tschert spazi ed ins saveva pulit bain co che la situaziun sa sviluppeschia.

Vul quai dir che Vus lessas contingents uschè auts che l'economia survegniss adina tantas forzas da lavur da l'exteriur sco ella less?

Ins na dastga betg mo vesair ils basegns da l'economia. Ins sto era trair en consideraziun la capacitad d'integrar la glieud. Quai vesan ins cler e net tar ils requirents d'asil. Il dumber che nus avain uss n'è betg pli supportabel. In terz fiss anc da dumagnar. Ils esters che vegnan ston ins integrar en las scolas, en la societad ed i dovra avunda abitaziuns. Integrar tants esters n'è simplamain betg realistic.

Il cussegl federal na definescha nagina finamira

Ma tge differenza exista ussa tranter ils contingents stgets che Vus giavischais e la proposta dal cussegl federal cun ina valur da sava?

Tenor concept n'exista betg pli ina gronda differenza. Nus lain contingents per tuts. Nus na lain nagina clausla da protecziun, pertge tenor lezza datti forsa onns ch'ins na cuntanscha betg la valur da sava ed i na dat lura nagins contingents. Auters onns dessi puspè contingents.

Datti anc auters elements che na plaschan betg a Vus tar la proposta dal cussegl federal?

Abstrahà da la clausla da protecziun cuntegna la proposta atgnamain blers aspects positivs. Per ils cunfinaris pudess ins forsa chattar autras reglas. Era per permissiuns curtas fiss jau per ina soluziun pli generusa. La fiera da lavur temporara duess ins flexibilisar pli fitg che quai ch'il cussegl federal preveda.

Damai ch'il hotelier a Claustra ha l'interess da pudair engaschar stagiunaris?

I na stat betg mo en l'interess dals hoteliers, mabain er en l'interess dals patruns e dals lavurers. Il Grischun n'ha betg exnum da basegn da glieud che resta permanentamain. Sch'ins contempla il turissem e la branscha da bajegiar dovri soluziuns flexiblas. La fiera da lavur en il Grischun n'è dal reminent betg relevanta areguard l'autezza dal dumber d'esters. En il Grischun van e turnan ils stagiunaris, tge che n'ha naginas consequenzas negativas per il dumber d'esters en Svizra.

Vus essas pia pli u main d'accord cun la soluziun dal cussegl federal?

Dano la clausla da protecziun èsi la dretga via. Tscherts detagls pudess ins adattar.

Era per proteger il socialesser ha il cussegl federal prevedì mesiras: Esters che tschertgan lavur n'han nagin dretg sin agid social, prestaziuns supplementaras èn exclaussas tar reuniuns da famiglia etc.

Igl è nairas uras per talas mesiras. En sasez èsi da smirvegliar ch'ins ha spetgà uschè ditg cun questas correcturas.

L'iniziativa d'immigraziun da la pps fiss pia realisada cun las propostas dal cussegl federal?

Il sulet problem: Il cussegl federal na definescha nagina finamira. Quai è il punct flaivel. Nus lain limitar l'immigraziun.

Vus giavischais pia ina cifra? Ina limita concreta d'immigraziun?

Gist. Mia finamira fiss da cuntanscher a lunga vista in'immigraziun netta da 40 000 persunas l'onn. Ma il cussegl federal tascha en quel reguard. Nus na savain betg tge ch'el less insumma cuntanscher.

Mia finamira fiss 40 000 esters l'onn

Ina reducziun memia massiva che na resguarda betg la libra circulaziun engrevgiass la relaziun cun l'UE.

Las cunvegnas bilateralas èn sa chapescha impurtantas. Ma ina relaziun bilaterala munta per omadus partenaris in dar e retschaiver. La Svizra presta bler per l'UE e dastga perquai era spetgar ch'igl è pussaivel da chattar en ina domena delicata – e l'immigraziun è delicata – tschertas soluziuns. Ins na dastga betg emblidar ch'i na dat uschiglio nagin auter pajais cun tants esters en l'Europa cun excepziun da Luxemburg ed il Principadi. Perquai sto l'UE er esser pronta da far concessiuns.